

רבי זירא (יחידת אגדה)

רבי זירא – נושאים ביחידה

➤ רבי זירא, או רבי זעירא כפי שהוא מכונה בתלמוד הירושלמי, הוא אמורא בבלי, חי בדור השלישי לאמוראים.

➤ בבבל היה תלמידו של רב יהודה, ולאחר עלייתו לארץ למד בבית המדרש של רבי יוחנן.

➤ היה ידוע ברצינותו הרבה ובדקדקנותו בנוסח השמועות שנאמרו מפי חכמים.

➤ לפרק ארבעה חלקים :

א- גדולתו בתורה ומידותיו - ענוותנותו, מסירותו של רבי זירא ללימוד התורה ודייקנותו הרבה במסירת התורה.

ב- קירוב רחוקים - דרכו השקטה ומלאת הענווה של רבי זירא לקרב גם את הרחוקים והקשים ביותר.

ג- עלייתו לארץ - התמודדותו עם התנגדותו של רבן, רבי יהודה, לעלייה לארץ והדרך לארץ ישראל.

ד- אורא דארץ ישראל מחכים - השינוי שחל ברבי זירא עם הגעתו לארץ וקשיי ההתערות בארץ החדשה - על המנטליות השונה כל כך מזו הבבלית - הן בלימוד התורה הארצישראלי והן ביחסם של בני הארץ כלפיו.

א. גדולתו בתורה ומידותיו

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כח עמוד א

שאלו תלמידיו את רבי זירא : במה הארכת ימים?

אמר להם :

מימי לא הקפדתי בתוך ביתי,

ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני,

ולא הרהרתי במבואות המטונפות,

ולא הלכתי ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין,

ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי,

ולא ששתי בתקלת חבירי,

ולא קראתי לחבירי בחינתו (=בכינוי ולא בשמו האמיתי) ואמרי לה בחניכתו (=בשם המשפחה שלו).

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

2. רבי חיים טירר מצ'רנוביץ', באר מים חיים, כי תשא לב

מימי לא הקפדתי בתוך ביתי וכו'.

ולשון בתוך ביתי לכאורה אינו מובן, והיה די לומר מימי לא הקפדתי?

ואמנם באמת כי גם במדת הכעס המגונה מאוד מכל מקום צריך האדם להשתמש בה לפעמים לצורך עבודת גבוה כמו לכעוס על עוברי רצונו יתברך שמו וכדומה בדבר מצוה, וכמאמר חז"ל (ברכות ס"ג.) בפסוק (משלי ג', ו') "בכל דרכיך דעהו", זה פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה, ואמר רבא אפילו לדבר עבירה וכו'. ... הרי שהוא עבודה גדולה ביחוד השם

ובודאי גם הקדוש רבי זירא השתמש בזה לצורך גבוה (כי בודאי ר' זירא היה מקיים והלכת בדרכיו, והבן). ואמנם התפאר רבי זירא שמעולם לא הקפיד בתוך ביתו, פירוש בפנימיותו בלבבו לא היה בו שום הקפדה כל דהוא רק מבחוץ היה נראה כמתכעס לפנים שיעשו כחפצו לשם שמים.

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

3. אוצר המדרשים (אייזנשטיין) אלפא ביתא דבן סירא עמוד 43

ואמרו עליהם על רבי זירא ועל רב פפא :

שמימיהם לא שחו שיחת חולין, ולא ישנו בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראיי, ולא קידמן אדם לבית המדרש, ולא מצאן אדם יושבין ושותקין אלא יושבין ושונין, ולא בטלו מקדוש היום, ולא כנו שם רע לחביריהם, ולא נתכבדו בקלון חביריהם, ולא עלתה קללת חביריהם על מטתם, ולא נסתכלו בצלם דמות רשע, ולא קבלו מתנות, ותרנין היו לקיים מה שנאמר "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא".

רבי זירא – מה למדנו עד כאן?

נושאים העולים מתוך הלימוד:

- יצירת הקשר בין ההתנהגות בעולם הזה לבין אריכות הימים מעוררת את שאלת השכר והעונש - הרי ראינו צדיקים גדולים שלא זכו באריכות ימים, וכן מקובלנו ששכר המצוות הוא בעולם הבא ולא בעולם הזה. יש המסבירים שהידור מצווה או עשיית מצוות מעבר לחיוב המינימלי אכן יכולה להוסיף לאדם שנות חיים.
- רבי נחמן מברסלב הסביר את הביטוי "אריכות ימים" לא כתוספת של ימים ושנים לחיים, אלא כהרחבת והעמקת כל יום ויום בפני עצמו.
- האדם השלם כמי שמקפיד הן על התחום שבין אדם למקום והן על התחום שבין אדם לחברו.

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

תרגום	4. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד א
רבי זירא כאשר היה לו דבר עם אדם (=כאשר מישהו פגע בו), היה עובר ושונה לפניו ומראה עצמו, כדי שיוכל לבוא ולהוציאו מדעתו (=לפייסו).	רבי זירא, כי הוה ליה מילתא בהדי איניש הוה חליף ותני לקמיה וממציא ליה, כי היכי דניתי וניפוק ליה מדעתיה.

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

תרגום	5. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח עמוד א
רבי זירא, כשהיה נחלש מתלמודו, היה הולך ויושב בפתח ביתו של רבי נתן בר טובי, אמר: כאשר יצאו חכמים (מבית המדרש) אז אקום ממקומי (לכבודם) ואקבל שכר. יצא ובא רבי נתן בר טובי, אמר לו: (רבי זירא לרבי נתן) מי אמר הלכה בבית המדרש? אמר לו: כך אמר רבי יוחנן: אין הלכה כרבי יהודה שאמר: מתפלל אדם של מוסף ואחר כך מתפלל של מנחה. אמר לו: רבי יוחנן אמרה? אמר לו כן. שנה ממנו ארבעים פעמים. אמר לו: (רבי נתן לרבי זירא) אחת היא לך? (רש"י: שלא למדת דבר משמו של רבי יוחנן אלא זו בלבד, לכך חביבה היא לך) או חדשה היא לך? (רש"י: שהיית סבור שאחד מן האחרים אמרה). אמר לו: חדשה היא לי, משם שהייתי סבור שרבי יהושע בן לוי אמרה (ולא רבי יוחנן).	תנו רבנן: היו לפניו שתי תפלות, אחת של מנחה ואחת של מוסף - מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף, שזו תדירה וזו אינה תדירה. רבי יהודה אומר: מתפלל של מוסף ואחר כך מתפלל של מנחה, שזו מצוה עוברת וזו מצוה שאינה עוברת. אמר רבי יוחנן: הלכה - מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף. רבי זירא כי הוה חליש מגירסיה, הוה אזיל ויתיב אפתחא דבי רבי נתן בר טובי. אמר: כי חלפי רבנן אז איקום מקמייהו ואקבל אגרא. נפק אתא רבי נתן בר טובי. אמר ליה: מאן אמר הלכה בי מדרשא? אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: אין הלכה כרבי יהודה דאמר: מתפלל אדם של מוסף ואחר כך מתפלל של מנחה. אמר ליה: רבי יוחנן אמרה? אמר ליה: אין. תנא מיניה ארבעין זמנין. אמר ליה: חדא היא לך, או חדת היא לך? אמר ליה: חדת היא לי, משום דמספקא לי ברבי יהושע בן לוי.

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

תרגום	6. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יד עמוד א
רבי זירא היה מתחבא מפני הסמיכה, שאמר רבי אלעזר: לעולם היה בחשכה וכך תחיה.	רבי זירא הוה מיטמר למיסמכיה, דאמר רבי אלעזר: לעולם הוה קבל וקיים.
כיון ששמע את מה שאמר רבי אלעזר: אין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחלין לו על כל עונותיו - גילה את עצמו.	כיון דשמעה להא דאמר רבי אלעזר: אין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחלין לו על כל עונותיו - אמצו ליה אנפשיה.
כשסמכו את רבי זירא שרו לו כך: לא כחל ולא שרק ולא פירכוס - ויעלת חן.	כי סמכוה לרבי זירא שרו ליה הכי: לא כחל ולא שרק ולא פירכוס - ויעלת חן.

א. גדולתו בתורה ומידותיו (המשך)

7. הרב שלמה בן איידלש, מהרש"א סנהדרין דף יד עמוד א

העושה עצמו כפרוש ואינו פרוש, מקרי צבוע. כמו שעושה עצמו יפה ע"י הצבע, ואינו יפה.

ולזה אמרו: **"לא כחל"** וכו'. שאינו מן הצבועים שעושין עצמן כפרושין, ככחול הזה שהוא צבע לעינים כך יש צבועין כפרושים. עושין עצמן כעוצם עיניו שלא יסתכל בנשים...

וכן **"לא שרק"** שהוא צבע לפנים, הם הם הצבועים עושין עצמן כפרושים לפנים (=כלפי חוץ)...

וכן **"לא פירכוס"** שהוא צבע שעושה בשערות, כן העושים עצמם כפרושים וכנזירים לגדל שיער, שמכל אלו מידות הצבועין לא היו ברבי זירא.

אבל **"יעלת חן"** - שנושא חן מצד עצמו בלי צבע כן היה רבי זירא שהיה מעלה חן שהיא התורה.

גדולתו בתורה ומידותיו – מה למדנו עד כאן?

➤ נושאים העולים מתוך הלימוד:

➤ בעקבות סיפור סמיכתו של רבי זירא:

➤ המתח שבין צניעות וענווה לעשייה והכרה ציבורית – יתרונות וחסרונות של כל צד.

➤ היחס שבין גינוני כבוד והדר (אותם אפשר להשוות לכחל והשרק המזכרים ב"שיר

הסמיכה" של רבי זירא) לבין פשטות נטולת גינונים – יתרונות וחסרונות של כל צד.

ב. קירוב רחוקים

תרגום	8. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לז עמוד א
אזתם בריונים שהיו בשכנותו של רב זירא, שהיה מקרבם כדי שיחזרו בתשובה. והיו חכמים מקפידים.	הנהו בריוני דהוה בשיבבותיה דרבי זירא, דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא. והוו קפדי רבנן.
כשמת ר' זירא אמרו: עד עכשיו היה הקטן חרוך השוקים (כינוריו של ר' זירא) שהיה מבקש עלינו רחמים. עכשיו מי יבקש עלינו רחמים? הרהרו בלבם ועשו תשובה.	כי נח נפשיה דרבי זירא אמרי: עד האידנא הוה חריכא קטין שקיה דהוה בעי עלן רחמי, השתא מאן בעי עלן רחמי? הרהרו בלבייהו, ועבדו תשובה.

ב. קירוב רחוקים (המשך)

9. רבי חנוך זונדל, ענף יוסף, פירוש לעין יעקב, סנהדרין שם

לפרש במה מחולקים רבנן דהו קפדי על ר' זירא על דמקרב להו להנהו בריוני, ודעת ר' זירא דלא צייתי להו. אמרתי דתלינן דמצינו חילוקי דעות בזמן היותר ראשונים: "תנו רבנן: לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיים" (סנהדרין קז ע"א).

ולפי זה נאמר:

דהנהו רבנן דהיינו תלמידים קפדו על ר' זירא דהוי מקרב להו משום דראו באלישע שדחפו לגחזי ולא קירב לה. ואולם רבי זירא רבם ידע יותר מהנהו רבנן, וידע גם הברייתא שמוזהיר התנא שלא לנהוג כך [= שלא לדחות בשתי ידיים כפי שדחפו אלישע לגחזי, אלא תהא שמאל דוחה וימין מקרבת].

ובפרט בדורות האחרונים שאין כוח ביד הכשרים להעמיד הדת על תלה, להרחיק הבריונים בהרחקה יתירה, לדחות האבן אחר הנופל. לא באלה בחר רבי זירא, דאדרבא, בדרך דיחוי לגמרי יפרוש מכל וכל, וידמה כמי ששפך שמן לתוך האש. לא לבד שאינו מכבהו, אלא אדרבא, מוסיף התבערה. ולכך הזהירה הברייתא, וגם רבי זירא נזהר בה, שתהא שמאל, שהיא היד הכחה, דוחה. וימין, שיש בה כוח התגברות, תהיה נטויה לקרב אליו, ועל ידי כך יעזבו החטאים וייטיבו מעשיהם.

ב. קירוב רחוקים (המשך)

10. ר' נחמן מברסלב, ליקוטי מהר"ן, תורה רפב

דע כי צריך לדון כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב ודן אותו לכף זכות, על ידי זה באמת מעלה אותו לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה.

11. הרב יצחק דוד אתרוג, פרי עץ הדר עמ' 14

יש רגש נפלא שרק יחידי סגולה מתברכים בו לדעת את האור הגנוז המאיר גם ברשעים ולפעול לעורר הטוב הצפון ברשע עד שיתגבר על הרע הבחירי שבו ויכניעו. פעולת חכמים זו אינה חוזרת ריקם. לפעמים פעולותיהם נראות מיד בגלוי על ידי שהמקורבים להם מטיבים את מעשיהם ומיישרים דעותיהם בפועל, ולפעמים הפעולה נגוזה ומכוסה ונכנס רק גרעין פנימי בהם, אבל בעתיד בטוחים שלא יפטרו מהעולם בלי תשובה וסוף סוף יבואו לידי גילוי גם בקלי קלים מהם, כמה מרגליות יקרות של מעשים טובים ומדות נעלות על ידי השפעות היחידי סגולה. [...] וכך הייתה פעולת רבי זירא בהתקרבותו את הרשעים, נגלית אחר מותו, ונתקיים בו 'גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם' [חולין ז:], וזה המסופר בסנהדרין [לז.]. דאחרי מותו אמרו הני בריוני "עד עכשיו כשהיה ר' זירא חי היה מתפלל עבורנו, אבל עכשיו שר' זירא אין עוד בחיים מי יתפלל עבורנו ועשו תשובה.

רבי זירא – מה למדנו עד כאן?

➤ נושאים העולים מתוך הלימוד:

➤ היכולת לראות את הפנימיות של האדם ולתת בו אמון על אף ההתנהגות החיצונית השלילית.

➤ עמידתו האיתנה של רבי זירא אל מול החכמים שהביעו ביקורת על קירוב הרחוקים שלו.

➤ שאלת היחס הנכון לעוברי עבירה ונושא התשובה.

ג. עלייתו לארץ ישראל

תרגום	12. תלמוד בבלי מסכת שבת דף מא עמוד א
רבי זירא היה משתמט מרבו רב יהודה, כיוון שרצה לעלות לארץ ישראל, שאמר רב יהודה: כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה, שנאמר: "בבלה יובאו ושמה יהיו" (ירמיהו כז, כב). אמר: אלך ואשמע ממנו דבר, ואבוא ואעלה...	רבי זירא הוה קא משתמיט מדרב יהודה, דבעי למיסק לארעא דישראל, דאמר רב יהודה: כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה, שנאמר: "בבלה יובאו ושמה יהיו" (ירמיהו כז, כב). אמר: איזיל ואשמע מיניה מילתא, ואיתי ואיסק...

13. רש"י מסכת שבת דף מא עמוד א

משתמיט - היה ירא ליראות לו, משום דהוה בעי ר' זירא למיסק לארעא דישראל, ורב יהודה לא סבירא ליה, וירא פן יגזור עליו מלילך.

ג. עלייתו לארץ ישראל (המשך)

14. הראי"ה קוק, עין איה, שבת חלק ב, פרק ג, א

בנפש האדם ישנן אמיתיות כאלה שהן נקנות דוקא ע"י לימוד ועיון וישנן גם כן אמיתיות שהן נעוצות בעומק הנפש, שהן נעלות מעל כל לימוד והוראה. כל היחש הגדול שיש בין הרב אל התלמיד הוא מוקף בגדר אותם הלימודים שמקורם הוא הלימוד והשינון... והדרך הכוללת שבה צריכים לדרוך רוב באי עולם היא דרך ההשפעה וההוראה שהיא לעולם צריכה להיות מקושרת ביחס הנשגב שבין רב לתלמיד. ...על כן גם בעת להבת התשוקה הקדושה והעליונה של קדוש עליון זה [ר' זירא] לעלות לארץ ישראל, ...בכל זאת לא השיח רגע דעתו מהוראת הכבוד הדרושה להיות לעולם יסודו של עולם, בכל הדורות ובכל הזמנים בכל האישים ובכל הענינים. על כן סבב פני הדבר שיהיה ניכר כמה מכבד הוא את הדעה הגדולה של רבו, וכמה נזהר הוא מעבור על דבריו, עד שגם במקום של יסוד הנטיה העליונה שבעליונות שהיתה לו למרכז חייו הזמניים והנצחיים, היא עלייתו לארץ ישראל, רק אישמיט מיניה כדי שלא יוחש שהוא עושה בשאט נפש למרות רוחו של הרב, שבודאי יש גם לדעתו הגדולה מקום, וכמובן מקום יותר כללי מדעתו הפרטית של התלמיד.

על כן הוה משתמיט מיניה דרב יהודה שלא יפגש במשעול צר של גזירה פרטית עליו ביחוד, משום דבעי למיסק לארץ ישראל. על כן חפץ היה שתשאר מחאתו של רב יהודה כללית, ולא תסב עליו בדיוק וביחוד.

ג. עלייתו לארץ ישראל (המשך)

תרגום	15. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נז עמוד א
	אמר רבי חייא בר אבא: הרואה חטים בחלום - ראה שלום, שנאמר: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך" (תהילים קמז, יד). הרואה שעורים בחלום - סרו עונותיו, שנאמר: "וסר עונך וחטאתך תכפר" (ישעיהו ו, ז).
אמר רבי זירא: אני לא עליתי מבבל לארץ ישראל עד שראיתי שעורה בחלום.	אמר רבי זירא: אנא לא סלקי מבבל לארץ ישראל עד דחזאי שערי בחלמא.

16. הרב אליעזר וולדינברג, שו"ת ציץ אליעזר, חלק יא - הדרן על מסכת כתובות

ויש להבין מדוע דוקא רבי זירא הקפיד על ככה שלא לעלות לארץ ישראל עד שיראו לו בחלום שערי שזהו סימן שסרו עונותיו, מה שלא מצינו לשאר תנאים ואמוראים שינהגו בכזאת.

ואמרתי לפרש עפ"י הגמרא בכתובות הנ"ל דאיתא דר' זירא הוה משתמיט מיניה דרב יהודה רביה כשרצה לעלות לארץ ישראל, מפני שרבו סבור היה שאסור לעלות מבבל לארץ ישראל, והוא נחלק על רבו בזה וסבר שעוד מצוה איכא בעליה לארץ ישראל. ואם כן יש לומר שמפני זה שרבו לא סבר כמוהו אלא שעוד ישנה עבירה בדבר הזה לעלות מבבל לארץ ישראל, לכן הגם שהחליט בדעתו דלא כן, אבל עדיין מהנדז (=מתלבט) היה בדבר הזה דאולי הצדק עם רבו, על כן לא גמר בנפשיה לעלות מבבל לארץ עד שהראו לו מן השמים שעורים שזהו סימן שסרו עונותיו, ומזה שפט בנפשו שהצדק אתו שאין כל עוון בהעליה לארץ ישראל אלא עוד שכר מצוה בידו, ואז עשה עובדא בנפשיה ועלה לארץ ישראל. והיה מעשה רב זה לימוד לדורות שממנו יראו וככה יעשו.

ג. עלייתו לארץ ישראל (המשך)

תרגום	17. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פה עמוד א
רבי זירא כאשר עלה לארץ ישראל, ישב מאה תעניות שישתכח התלמוד הבבלי ממנו, כדי שלא יטריד אותו.	רבי זירא כי סליק לארעא דישראל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניה, כי היכי דלא נטרדיה.
ישב מאה אחרות שלא ימות ר' אלעזר בימיו ויפלו עליו עניני הציבור.	יתיב מאה אחריניתא דלא לשכוב רבי אלעזר בשניה ונפלין עילויה מילי דצבורא.
וישב מאה אחרות שלא תשלוט בו אש הגהנום.	ויתיב מאה אחריני דלא נשלוט ביה נורא דגיהנם.
כל שלושים יום היה בודק עצמו, הסיק את התנור עלה וישב בתוכו ולא היתה שולטת בו אש.	כל תלתין יומי הוה בדיק נפשיה, שגר תנורא סליק ויתיב בגויה, ולא הוה שלטא ביה נורא.
יום אחד נתנו בו חכמים עיניהם, ונחרכו שוקיו, וקראו לו קטן חרוך השוקיים.	יומא חד יהבו ביה רבנן עינא, ואיחרכו שקיה, וקרו ליה קטין חרוך שקיה.

רש"י: דלא ניטרדיה - כשעלה לארץ ישראל ללמוד מפי רבי יוחנן, ואמוראין שבארץ ישראל לא היו בני מחלוקת, ונוחין זה לזה כשמן, כדאמרינן בסנהדרין (כד, א), ומיישבין את הטעמים בלא קושיות ופירוקין.

ג. עלייתו לארץ ישראל (המשך)

18. הראי"ה קוק, מאמרי הראי"ה, עמ' 292

אין אויר ארץ ישראל מסוגל להיות מחכים דווקא בחכמה הקטנה של פלפולים ודרושים נמוכים. דברים כאלה הם למטה ממעלתה המיוחדת של ארץ האורה, המלאה חמדת אלהים חיים וחמדת ישראל. רבי זירא התענה הרבה כי היכי דלשתכח מיניה גמרא בבלי דלא לטרדיה. כי אין זה מגמתה ותכליתה האחרונה של חכמת ארץ ישראל וגדולת האורה של הטוב היתרוני שבתורת ארץ ישראל. ...עלינו להופיע בדגל נישא ונשגב באור תורת חיים, בהרחבה גדולה של תורת אמת לשמה, המאירה את כל הלבבות המסירה את כל המכשולים, המשיבה את כל הנפשות העגומות לתחיה ולצהלה.

ג. עלייתו לארץ ישראל (המשך)

תרגום	19. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף קיב עמוד א
רבי זירא כי הוה סליק לארץ ישראל, לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא וקעבר.	רבי זירא כי הוה סליק לארץ ישראל, לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא וקעבר.
אמר ליה ההוא צדוקי: עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אכתי בפזיזותייכו קיימיתו!	אמר לו אותו צדוקי: עם פזיז שהקדמתם פיכם לאוזניכם! עדיין בפזיזותכם אתם עומדים!
אמר ליה: דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה?	אמר לו: מקום שמשה ואהרן לא זכו - אני מי יאמר שאזכה לו?

20. הראי"ה קוק, עין איה, שבת חלק ב, פרק ה א

ההבדל הגדול מכל ההבדלים, הוא בין המצב של הנפש הישראלית בשעה שהוא שרוי על אדמת נכר, שאז אף אם יהיה מרום ונעלה מאד, מ"מ לפי מדתו ולפי ערכו יראו לו ההשקפות הפנימיות, שהם ערכי התורה הפנימיים, שהמה אבות לקצב הלכות רבות, כעין צל של ענין, כמו שאוב בכלי לא חי ממקורו, כמו דבר מתורגם משפה אל שפה, שאין לו אותו העז והחיים שהמקור בעצמו נושא אותו עליו. על כן, במעמד אותה החליפה האדירה שבחיי רבי זירא, בעלותו אל מקום חפצו לארעא דישראל, מקום חשק לבבו ומקור נפשו וחיו, הנה התרוממו לו כל העניינים, רוחו פותח בקרבו לחוש ולהאזין בהקשבה יותר בהירה בכל הלכה את תוכה הפנימי, עמוק עמוק בלב נכון ומלא רגש קדושת עוז ותפארת.

ד. אוירא דארץ ישראל מחכים

21. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קנח עמוד ב

מתני'. נפל הבית עליו ועל אמו - אלו ואלו מודין שיחלוקו. אמר רבי עקיבא : מודה אני בזו שהנכסים בחזקתו. אמר לו בן עזאי : על חלוקין אנו מצטערין, אלא שבאת לחלק עלינו את השוין.

גמ'. בחזקת מי? ר' אילא אמר : בחזקת יורשי האם ; ר' זירא אמר : בחזקת יורשי הבן. כי סליק רבי זירא, קם בשיטתיה דרבי אילא, קם רבה בשיטתיה דרבי זירא. אמר רבי זירא, שמע מינה : אוירא דארץ ישראל מחכים.

רשב"ם: אמר ר' זירא שמע מינה אוירא דארץ ישראל מחכים - שמשעליתי לארץ ישראל נתתי את לבי לצאת משיטתי הראשונה ולעמוד על אמיתת דברים.

ד. אוירא דארץ ישראל מחכים (המשך)

22. הראי"ה קוק, שמונה קבצים, קובץ ז אות קסז

הדמיון של ארץ ישראל הוא צלול וברור, נקי וטהור ומסוגל להופעת האמת האלהית להלבשת החפץ המרומם והנשגב של המגמה האידיאלית אשר בעליונות הקדש, מוכן להסברת נבואה ואורותיה, להבהקת רוח הקדש וזהריו. והדמיון אשר בארץ העמים עכור הוא, מעורב במחשכים, בצללי טומאה וזיהום, לא יוכל להתנשא למרומי קודש ולא יוכל להיות בסיס לשפעת האורה האלהית המתעלה מכל שפלות העולמים ומצריהם. מתוך שהשכל והדמיון אחוזים זה בזה ופועלים ונפעלים זה על זה וזה מזה, לכן לא יוכל גם השכל שבחו"ל להיות מאיר באורו שבארץ ישראל. "אוירא דארץ ישראל מחכים".

ד. אוירא דארץ ישראל מחכים (המשך)

23. ויקרא רבה (וילנא) פרשה לד ד"ה ז

אמר רבי זעירא: אפילו שיחתן של בני ארץ ישראל תורה.

תרגום	24. שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ח, ג
רבי זעירא יצא לשוק לקנות דבר מה. אמר לו לזה שהוא שוקל: תשקול יפה. אמר לו: האין אתה הולך מכאן, בבלי, שאבותיו החריבו את בית המקדש? באותה שעה אמר ר' זעירא: אין אבותי כאבותיו של זה? נכנס לבית הוועד, ושמע קולו של רבי שילא יושב ודורש: "אם חומה היא" - אילו עלו ישראל חומה מן הגולה לא חרב בית המקדש פעם שנייה. אמר, יפה לימדני עם הארץ.	רבי זעירא נפיק ליה לשוקא למיזבן מקומא. אמר ליה לדין דהוא תקיל: תקיל יאות. ואמר ליה: לית את אזיל לן מן הכא בבלייא די חרבון אבהתיה? בההיא ענתה אמר ר' זעירא: לית אבהתי כאבהתהון דהדין? על לבית וועדא, ושמע קליה דרבי שילא יתיב דריש: "אם חומה היא" (שיר השירים ח, ט). אילו עלו ישראל חומה מן הגולה לא חרב בית המקדש פעם שנייה. אמר: יפה לימדני עם הארץ.

ד. אוירא דארץ ישראל מחכים (המשך)

תרגום	25. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ו עמוד א
כשנחה נפשו של רבי זירא, פתח (את ההספד) עליו אותו מספיד כך : ...	כי נח נפשיה דרבי זירא פתח עליה ההוא ספדנא : ארץ שנער (=בבל) הרה וילדה, ארץ צבי (=ארץ ישראל) גידלה שעשועיה, אוי נא לה אמרה רקת (=טבריה), כי אבדה כלי חמדתה.

26. הרב שלמה בן אייזלש, מהרש"א, מגילה דף ו עמוד א

הצדיק ודאי אינו אבד במיתתו, שיש לו הישארות הנפש, אבל יש לכלל ישראל להספיד על מה שנאבדה מהם כלי חמדתן. שהצדיק הוא דימיון כלי חשוב שעל ידו פועלים דברים חשובים וטובים.